

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Державного
університету економіки і
технологій

Протокол №6 від 25.02.2021 р.

В.о. ректора А.В. Шайкан

ПРОГРАМА

вступного фахового випробування
для отримання ступеня вищої освіти «бакалавр»
зі спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії
на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст»

Кривий Ріг
2021

Програма складена на підставі дисциплін циклу професійної підготовки молодших спеціалістів, передбачених освітньою програмою за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Програму склали:

1. <u>К.е.н., доцент І.І. Максимова</u>	/ _____ /
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)	(підпис)
2. <u>К.е.н., доцент К.В. Слюсаренко</u>	/ _____ /
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)	(підпис)
3. <u>К. іст. н., Н.А. Шелудякова</u>	/ _____ /
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)	(підпис)
4. <u>К.е.н., доцент І.Г. Єгорова</u>	_____ /
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)	(підпис)

РЕКОМЕНДОВАНО

Кафедрою міжнародної економіки Державного університету економіки і технологій

Протокол № 5 від 01 лютого 2021 р.

В.о. завідувача кафедри _____ І. І. Максимова

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-наукового економічного інституту Державного університету економіки і технологій

Протокол № _____ від _____ р.

Голова Вченої ради _____ Р.Р. Дудчак

ПОГОДЖЕНО

Науково-методичною радою Державного університету економіки і технологій

Протокол № _____ від _____ р.

Голова науково-методичної ради _____ С.В. Гушко

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
1. Перелік дисциплін, що виносяться на фахове випробування	6
2. Порядок проведення фахового випробування	6
3. Перелік тем та питань з дисциплін, що виносяться на фахове випробування	6
4. Критерії оцінювання тестових завдань різних рівнів складності	12
5. Рекомендована література для підготовки до фахового випробування	13

ВСТУП

Фахове випробування на навчання за освітньою програмою підготовки бакалаврів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» проводиться з метою визначення можливості вступників засвоювати навчальні програми підготовки бакалавра.

Фахове випробування здійснюється шляхом оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок (компетенцій та результатів навчання) вступників, передбачених «Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти», «Освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні» та Галузевим стандартом вищої освіти «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра», з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Фахове випробування проводиться через тестову перевірку знань, що формують уміння (компетенції та результати навчання), зазначені в освітній програмі та освітньо-кваліфікаційній характеристиці молодшого спеціаліста.

Вступник, який вступає на навчання за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» на рівень вищої освіти «бакалавр» на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст» повинен:

знати:

- теоретичну сутність, ознаки та тенденції розвитку міжнародних відносин, поняття суспільних комунікацій та регіональних студій;
- загальні принципи функціонування міжнародної економіки та міжнародних ринків;
- практичний досвід застосування методів регулювання міжнародних економічних процесів на мікро- та макrorівнях;
- сутність та завдання регулювання міжнародних економічних відносин України;
- теоретичні засади вивчення міжнародної економіки, її структуру, принципи управління міжнародними економічними відносинами;
- основні міжнародні процеси у вимірах: політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;
- регіональні особливості міжнародних відносин та економіки;
- загальні міжнародні інтеграційні процеси у світі, місце в них України;
- поняття інформації, інформаційного контенту та інформаційних потоків;
- структуру та складові комунікаційного процесу, види комунікацій;
- поняття зовнішньої політики держави;
- загальну сутність дипломатії, її напрямків та механізмів;
- функції та задачі суспільних комунікацій та регіональних студій.

вміти:

- аналізувати міжнародні процеси у вимірах: політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;
- визначати види суспільних комунікацій;

- визначати змістовні складові інформаційного контенту залежно від задач;
- аналізувати структуру міжнародних суспільних комунікацій, орієнтуватися у категоріях про державні та суспільні інститути.
- оцінювати напрями міжнародних відносин та світової політики;
- ідентифікувати проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав;
- аналізувати проблемні аспекти суспільних комунікацій та регіональних досліджень;
- аналізувати тенденції світової економіки, міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;
- використовувати методики економічного аналізу ефективності міжнародної економічної діяльності з позицій інтересів та економічної безпеки України;
- аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та в Україні;
- ідентифікувати національні інтереси України на міжнародній арені.

До участі у фаховому випробуванні допускається вступники, які дотрималися усіх норм і правил, передбачених чинним законодавством України, Правилами прийому до Державного університету економіки і технологій на рівень вищої освіти «бакалавр» на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст».

1. ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

На фахове випробування виносяться дисципліни:

1. Міжнародна відносини та світова політика.
2. Міжнародна інформація та комунікація.
3. Міжнародна економіка.

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове випробування проводиться в письмовій формі у відповідності з нормами чинного законодавства, Правилами прийому до Державного університету економіки і технологій та Положенням про організацію прийому до Державного університету економіки і технологій на рівень вищої освіти «бакалавр» на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст» у формі тестування за білетами. Для проведення вступного випробування створюється фахова атестаційна комісія. Білет вступного випробування містить 30 питань (по 10 питань кожного рівня складності). Час тестування - 3 астрономічні години (180 хвилин).

3. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

3.1 Міжнародна відносини та світова політика

Тема 1. Розвиток та сучасний стан міжнародних відносин

Концептуально-теоретичні засади дослідження міжнародних відносин. Класифікація дефініцій міжнародних відносин. Характерні особливості сучасних міжнародних відносин. Світова політика. Глобалізація як сучасна тенденція світової політики. Основні історичні етапи становлення сучасної системи міжнародних відносин. Методи досліджень міжнародних відносин.

Тема 2. Теорії міжнародних відносин

Реалізм. Лібералізм. Марксизм. Конструктивізм. Постструктуралізм. Постколоніалізм. Космополітизм. Сучасні проблеми теорії. Основні концепти міжнародних відносин та світової політики: міжнародна система, політика, влада

Тема 3. Актори світової політики

Міжнародна система. Держава та її зовнішньополітична діяльність. Міжнародні урядові організації. ООН. Регіональні союзи та утворення. Неурядові міжнародні організації. Транснаціональні актори. Терористичні організації.

Тема 4. Взаємодія та процеси світової політики

Міжнародні конфлікти. Природа та типи війни. Причини війн. Війна як продовження політики. Особливості постмодерної війни. Теорія справедливої війни. Міжнародні та етнічні конфлікти. Пацифізм. Мирне співіснування. Дипломатія та переговори. Міжнародна безпека. Міжнародна кооперація.

Тема 5. Міжнародний захист прав людини. Гендерні питання у світовій політиці

Місце і роль особистості у світовій політиці. Природа і типи прав людини. Права людини у міжнародних відносинах та світовій політиці. Захист прав людини на міжнародному рівні. Різновиди фемінізму. Гендерні питання у міжнародних відносинах та світовій політиці. Питання держави та нації з перспективи гендеру. Гендерний вимір безпеки, війни та збройних конфліктів.

Тема 6. Бідність, голод та питання розвитку країн у світовій політиці

Визначення та методи вимірювання рівня бідності. Підходи до розуміння поняття розвитку держави. Розвиток держав та світова нерівність. Бідність та нерівність в умовах глобалізації. Значення світової нерівності. Міжнародна допомога: засади, принципи, механізми та практика.

Тема 7. Питання навколишнього середовища у світовій політиці

Проблеми навколишнього середовища як світова проблема. Зелена політика: підходи та принципи функціонування. Кліматичні зміни як міжнародний виклик. Причини і наслідки кліматичних змін. Головні механізми міжнародної боротьби з проблемами навколишнього середовища. Проблеми міжнародної співпраці у сфері захисту навколишнього середовища.

Тема 8. Розвиток міжнародних відносин та світової політики: оцінки та прогнози

Зброя масового знищення у майбутньому. Концепція світу без меж. Демократія та космополітизм. Конфлікт цивілізацій. Регіоналізм та глобальна політика.

3.2 Міжнародна інформація та комунікація

Тема 1. Концепції інформаційного суспільства: теорії та практична реалізація

Інтернет: Pro et Contra. Сучасні дискурси сприйняття інформаційних технологій. Вихідні пункти технореалізму. Інформація як багатосмислове поняття. Теорії інформаційного суспільства: основна характеристика. Типологія теорій інформаційного суспільства за Ф.Вебстером. Теорія інформаційного суспільства М.Кастельса: інформаціоналізм та мережеве суспільство. Міжнародне співробітництва щодо розбудови інформаційного суспільства.

Концепція Нового міжнародного інформаційного та комунікаційного порядку. Інформаційне суспільство в діяльності ЮНЕСКО.

Тема 2. Міжнародні інформаційні відносини

Інформація й комунікація як глобальні цінності людства. Поняття міжнародної інформації. Функції міжнародної інформації. Міжнародний інформаційний обмін. Правове регулювання міжнародних інформаційних відносин. Українське законодавство у сфері інформаційної діяльності. Джерела міжнародної інформації та їх види. Поняття національного інформаційного простору. Інфраструктура інформаційного простору. Глобальний інформаційний простір та його елементи. Чинники формування глобального інформаційного простору. Світові інформаційні ресурси: основна характеристика. Сучасні тенденції міжнародних інформаційних потоків. Інформаційний імперіалізм та цифровий розрив.

Тема 3. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах

Поняття «стратегія» та її співвідношення з комунікацією. Наративи як складова стратегічних комунікацій. Гранд-наратив та його функції. Закономірності розвитку гранд-наративів. Гранд наративи у складі гранд-стратегій. Складові наративів за В.Проппом. Сюжетні моделі наративу за У.Лейбовим. Модель політичного наративу М.Джонса і Д.Андерсона. Наративна коспірологія. Роль наративів у встановленні мейнстрімного «порядку денного». Фреймінг як комунікативна стратегія.

Тема 4. Зовнішньополітичні комунікації та їх механізми

Зовнішньополітичні комунікативні технології та об'єкти їх впливу. Типологія зовнішньополітичних комунікативних технологій. Особливості інформаційної діяльності зовнішньополітичних відомств. Внутрішньовідомча та зовнішня документація дипломатичного відомства. Інформаційне забезпечення візитів. М'яка сила у зовнішній політиці. Поняття, цілі й інструменти публічної дипломатії. Цифрова дипломатія. Медіа дипломатія. Культурна дипломатія. Іміджеві комунікації та брендинг держави.

Тема 5. Глобалізаційні процеси в сфері масмедіа

Інтернет та його вплив на міжнародні комунікації. Соціальні медіа. Міжнародна реклама. Культурний імперіалізм. Умови глобального медіаринку. Фрагментація аудиторії. Конвергенція. Діяльність світових мультимедіа конгломератів.

3.3 Міжнародна економіка

Тема 1. Макроекономічні підходи до аналізу та моделювання в міжнародній економіці

Принципи наукового пізнання в теорії міжнародної економіки.. Економічні моделі. Економічні залежності та їх побудова. Способи виразу моделей. Основні принципи побудови моделей міжнародної економіки та їх види.

Моделі міжнародної економіки факторного впливу з боку попиту. Базова модель Д.Рікардо. Пропозиція (умови виробництва) в країні. Закон порівняльних переваг. Співвідношення факторів виробництва. Забезпеченість специфічними факторами виробництва. Реверс факторів виробництва. Ефекти масштабу.

Моделі міжнародної економіки факторного впливу з боку пропозиції. Суспільні криві байдужості. Різниця в національних уподобаннях споживачів і міжнародний обмін. Модифікуючі фактори: реверс попиту і перехресний попит.

Моделі міжнародної загальної обмінної рівноваги. Попит і пропозиція. Крива обміну і умови торгівлі. Аналіз часткової рівноваги і рівноважна відносна ціна в умовах обміну. Аналіз загальної рівноваги і рівноважна відносна ціна в умовах обміну. Взаємозв'язок між аналізом загальної і часткової рівноваги. Умови торгівлі.

Тема 2. Світовий ринок товарів і послуг

Сучасна міжнародна торгівля. Торговельний баланс. Товарний експорт і товарний імпорт. Структура міжнародної торгівлі за методами реалізації на світовому ринку. Тенденції міжнародної торгівлі.

Зовнішня торгівля України і її конкурентоспроможність. Період формування зовнішнього сектору. Товарна структура зовнішньої торгівлі.

Міжнародні угоди в сфері послуг. Визначення послуги, класифікація послуг. Відмінності товарів і послуг. Теорії торгівлі послугами. Масштаби міжнародної торгівлі послугами.

Послуги міжнародного транспорту. Міжнародні транспортні операції. Транспортні витрати. Класифікація міжнародних транспортних послуг. Міжнародні поїздки. Облік міжнародних поїздок. Їх класифікація. Види поїздок.

Державне регулювання міжнародної торгівлі послугами. Регулювання доступу на ринок. Обмеження на використання національного режиму.

Тема 3. Міжнародна торгова політика

Сутність та види зовнішньоторговельної політики. Аргументи проти протекціонізму. Аргументи на користь протекціонізму. Фрітрейдерство. Аргументи проти вільної торгівлі. Аргументи на користь фрітрейдерства.

Засоби реалізації міжнародної торговельної політики. Крива пропозиції товару на експорт. Крива попиту на імпорт товару. Загальна характеристика інструментарію зовнішньоторговельної політики.

Економічні наслідки торговельних обмежень в міжнародних відносинах. Методика аналізу. Ефект переділу. Ефект захисту. Ефект доходів. Ефект споживання. Ефект внутрішніх доходів. Ефект умов торгівлі.

Вплив протекціоністських засобів на економіку малої країни. Митний тариф на імпорт. Ефект від митного тарифу. Визначення рівня захисту національної економіки. Здобутки та втрати від імпортного мита. Імпортне мито і добробут споживачів. Імпортне мито і інтереси виробників. Митний тариф як дохід держави. Чистий ефект від імпортного мита для суспільства в цілому. Експортний тариф. Вплив експортного тарифу на добробут споживачів. Експортний тариф та доходи (втрати) виробників і держави. Оптимальний рівень експортного тарифу

Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Вимір нетарифних методів квотування. Контингентування. Ліцензування. Добровільні експортні обмеження. Приховані методи торгової політики. Фінансові методи торгівельної політики. Некономічні торгівельні обмеження

Концептуальні засади зовнішньоторговельної політики для України. Шляхи впровадження ефективної імпортною політики. Підтримка національного товаровиробника.

Тема 4. Міжнародна трудова міграція та світовий ринок праці

Сутність, причини та форми міжнародної трудової міграції. Причини міграції: фактори економічного і неекономічного характеру. Класифікація міжнародної міграції трудових ресурсів.

Наслідки міжнародної трудової міграції. Аналіз стандартних ефектів. Наслідки для державних фінансів у країнах еміграції та імміграції. Побочні ефекти імміграції.

Регулювання міжнародної трудової міграції. Квоти на в'їзд мігрантів до країни. Програми стимулювання рееміграції. Регулювання міграційних процесів в рамках Міжнародної організації праці (МОП).

Основні світові ринки робочої сили. Перший, другий та інші великі міжнародні ринки робочої сили. Класифікація в часі.

Регіональна класифікація ринків робочої сили. Точки притягнення мігрантів. США, Канада і Австралія. Західна Європа. Близький Схід. Інші країни, що розвиваються. Нові індустріальні країни.

Тема 5. Макроекономічна рівновага

Сутність платіжного балансу та методологія його складання. Структура платіжного балансу. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом і фінансовими інструментами. Зміна офіційних резервів іноземної валюти. Платіжні та розрахункові баланси. Макроекономічна роль платіжного балансу. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу.

Теорії платіжного балансу. Неокласичний підхід. Кейнсіанська теорія: агреговані витрати, агрегований випуск, національний дохід. Гранична схильність до імпорту. Монетаристська теорія.

Регулювання платіжного балансу. Валютний курс як засіб регулювання платіжного балансу. Адаптація платіжного балансу в умовах фіксованого

валютного курсу. Адаптація платіжного балансу в умовах гнучкого флотингу. Засоби регулювання платіжного балансу.

Основи макроекономічної моделі для відкритої економіки. Основні взаємозв'язки у відкритій економіці. Рахунки національного доходу і національного продукту. Основна тотожність національних рахунків. Рахунки платіжного балансу. Рахунки грошової системи. Основна тотожність національних рахунків.

Моделі внутрішньої і зовнішньої рівноваги. Діаграма Т. Свона. Модель Р. Манделла. Фактори, що ускладнюють проведення економічної політики. Точки стабільності та способи досягнення внутрішньої і зовнішньої рівноваги у відкритій економіці.

Тема 6. Моделювання макроекономічної політики у відкритій економіці

Макроекономічна політика у малій відкритій економіці. Внутрішня і зовнішня рівновага при фіксованому валютному курсі. Випадок низької мобільності капіталу. Реакція на грошову експансію за фіксованого валютного курсу. Реакція на фіскальну експансію за фіксованого валютного курсу. Зовнішньоекономічна політика у відкритій економіці в умовах фіксованого валютного курсу. Фіскальна та монетарна експансія у відкритій економіці з гнучким валютним курсом. Протекціоністська зовнішньоекономічна політика у малій відкритій економіці при гнучкому валютному курсі.

Макроекономічна політика у великій відкритій економіці. Грошова експансія за гнучкого валютного курсу і високої мобільності капіталу. Фіскальна експансія при гнучкому валютному курсі і вільному переміщенні капіталу.

Монетаристське моделювання відкритої економіки. Передумови моделі. Рівняння інфляції. Показники реального попиту на гроші. Принцип паритету купівельної спроможності. Загальне рівняння монетаристської моделі відкритої економіки.

Тема 7. Інтеграція України у світову економіку

Економічний розвиток України в умовах глобальної модернізації. Проблема взаємозв'язку глобального і національного розвитку. Оптимальний закон розвитку країни. Транзитивні національні економіки у глобальному середовищі. Україна і стратегії регіоналізації.

Участь України в інтеграційних об'єднаннях. Членство України в міжнародних валютно-фінансових організаціях. Відносини України з МВФ та Світовим банком. Україна та ЄБРР. Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР).

Шляхи інтеграції України в світову економіку. Альтернативні напрями інтеграції України. Перспективи інтеграції України: європейський вибір країни.

Інноваційний розвиток як спосіб адаптації та інтеграції України в глобальну економіку. Збереження національних конкурентних технологічних переваг. Глобальний інноваційний виклик. Національні інноваційні пріоритети.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ РІЗНИХ РІВНІВ СКЛАДНОСТІ

Білет складається з 30 тестових завдань трьох рівнів складності та виконується протягом 3 астрономічних годин. Результати письмової роботи вступника оцінюються наступним чином:

правильна відповідь на питання першого рівня складності – 0,5 балів.

правильна відповідь на питання другого рівня складності – 0,8 балів.

правильна відповідь на питання третього рівня складності – 1,0 бал.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

5.1 Міжнародна відносини та світова політика

1. Ачкасов В. А., Ланцов С. А. Мировая политика и международные отношения: Учебник / В. А. Ачкасов, С. А. Ланцов. М.: Аспект Пресс, 2011. 480 с.
2. Лебедева М.М. Мировая политика в XXI веке: акторы, процессы, проблемы. М., 2009.
3. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацях. К.: Знання, 2011. 406 с.
4. Международные отношения: теории, конфликты, движения, организации / М.М. Лебедева, П.А. Цыганков и др. 3-е изд. М., 2012.
5. Современные международные отношения / Под ред. А.В.Торкунова. М., 2013.
6. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / Ред. М.П. Требін. Харків: «Право», 2016. 540 с.
7. Global Politics, Tenth Edition. Ed. by Juliet Kaarbo, James Lee Ray. Wadsworth, Cengage Learning, 2011. 591 p.
8. Weber C. International Relations Theory. A critical introduction. Third edition. London and New York, Routledge, 2010. 240 p.

5.2 Міжнародна інформація та комунікація

1. Європейські публічні комунікації: культура, політика, технології: колективна монографія / А.Л. Шинкарук, В.М. Парфенюк, Е.Я. Кац. – Рівне, 2013. – 416 с.
2. Карпчук Н.П. Міжнародна інформація та суспільні комунікації: навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Н. П. Карпчук. – Луцьк ; 2018. – 514 с.
3. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Кучмії О. П., Фролова о. М. – Вид. 2-ге, доповн. та переробл. – К.: Центр вільної преси, 2016. – 518 с.
4. Почепцов Г. Інформаційна політика: навчальний посібник. 2-ге вид. / Почепцов Г., Чукут С. – К.: Знання, 2008. – 663 с.
5. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. - К.: Вадекс, 2019. - 442 с.

5.3 Міжнародна економіка

1. Агапова Т. А., Серегина С. Ф. Макроекономика: Учебник, 2-е изд., перераб. и доп./ Под общ. ред. профессора, д. е. н. А. В. Сидоровича, – М.: МГУ им. М. В. Ломоносова, изд. «Дело и сервис», 1999. – 416 с.
2. Авдокушин Е. Ф. Международные экономические отношения: учебное пособие – М.: ИВЦ «Маркетинг», 1998. – 264 с.

3. Киреев А. П. Международная экономика. В 2-х ч. – Ч. 1. Международная экономика: движение товаров и факторов производства. Учебное пособие для вузов. – М.: Междунар. отношения, 1998. – 416 с.

4. Киреев А. П. Международная экономика. В 2-х ч. – Ч. 2. Международная экономика: открытая экономика и макроэкономическое программирование. Учебное пособие для вузов. – М.: Междунар. отношения, 1998. – 488 с.

5. Линдерт П. Х. Экономика мирохозяйственных связей, пер. с англ./ Общ. ред. О. В. Ивановой. – М.: Прогресс, 1992. – 520 с.

6. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика. В 2-х томах.: пер. с англ.

7. Миклашевская Н. А. Международная экономика. – М.: Дело и сервис. – 1998. – 272 с.

8. Овчинников Г. П. Международная экономика. – СПб. – 1998. – 612 с.

9. Семенов К. А. Международные валютные и финансовые отношения. – М.: Изд-во ТЕИС, 2000. – 176 с.